

Hoge én onzekere energieprijzen

Toen we afgelopen najaar dit ESB-thema-nummer over hoge energieprijzen in de steigers zetten, waren de experts en beleidsmakers unaniem: de schaarste aan gas en bijbehorende hoge prijzen voor gas en elektriciteit zijn permanent en vormen een probleem voor huishoudens en bedrijven.

Onder die aanname greep de overheid in met een prijsplafond voor prijsvorming op de consumentenmarkt, waar Marco Haan, Maarten Pieter Schinkel en collega's in een serie artikelen in ESB behoorlijk kritisch over zijn. Ook lopen grote bedrijven de deur plat bij politici met verzoeken om steun. Zodanig dat Gerdine Keijzers-Baldée, de waarnemend secretaris-generaal van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat, zich genooddaakt voelde om – in het traditionele nieuwjaarsartikel – de politiek richtlijnen aan te reiken voor wanneer er steun op zijn plaats is (antwoord: meestal niet, want het gaat om een structurele aanpassing). De column van Sander de Bruyn van CE Delft sluit daarbij aan, en pleit tegen steun voor de niet-duurzame bedrijven.

Sinds september dalen de energieprijzen echter. Vorige week bleek de eerste aanbieder op de consumentenmarkt de prijzen alweer verlaagd te hebben tot onder de garandeerde maximumplafondprijs. Daarmee is het plafond natuurlijk niet overbodig – de grote energiebedrijven vragen de komende maanden tarieven die nog ruim boven de plafondprijzen liggen – en de zorg is nog niet weg – de plafondprijzen zijn het dubbele van de 'normale' energieprijzen van vóór 2022. Daarbij komt dat de volatiliteit van de energieprijzen eerder toe- dan afgenomen is, en dat deze ook op de wat langere termijn naar verwachting hoog zullen blijven, aldus Herman Vollebergh en Reyer Gerlagh in deze ESB.

Maar of de energieprijzen lang hoog blijven of niet, is niet eens zo relevant voor de langetermijnimplicaties,

want de prijsontwikkeling blijft hoe dan ook onzeker, en onzekerheid is lastiger om mee om te gaan dan hoge prijzen. De verduurzaming van de economie, die hoe dan ook doorgaat, de discussie over het gebruik van gas uit Groningen die Christiaan Mulder in dit nummer aanzwengelt, én de woningisolatie waar Piet Eichholtz, Linde Kattenberg en Nils Kok over schrijven – allemaal helpen ze niet alleen om de energierekening te verlagen, maar ook om de afhankelijkheid van energie-import en daarmee de onzekerheid te beperken.

Tot slot, de vraag die dit themanummer niet afdoende beantwoordt, is die naar het functioneren van de energiemarkt voor consumenten. De prijzen voor elektriciteit en gas liggen in Nederland behoorlijk boven wat er in Europa gebruikelijk is (bron: energy-priceindex.com). Machiel Mulder ziet daar – in een goed door toegenomen risico's, belastingen en de energiemix verklaarbaar verschil; maar Marco Haan en Maarten Pieter Schinkel vermoeden een oligopolie. Komen de maanden pakt ESB de discussie verder op, te beginnen met het februari-nummer over de (weg naar een) nieuwe energiemix.

JASPER LUKKEZEN

Hoofdredacteur

lukkezen@economie.nl